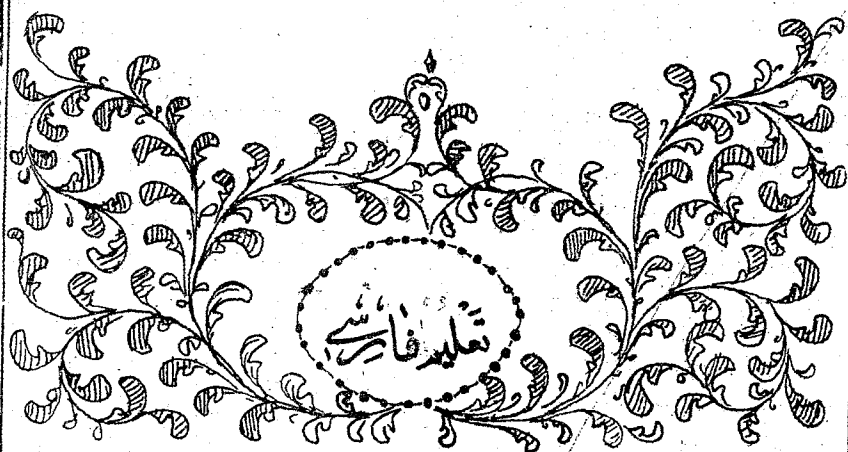

تعلیم فارسی
محمد افسندی

سایه معارف و ایه حضرت شاهانه ده رشدیہ مکتبہ نیک تحصیل علم
و معرفت یتمکده اولان اطفاله اصول تعلیم و تفہیمہ ہر وجہ صو
تسہیلہ بولنقدہ اولدیغی مثلہ فارسی تعلیم ایچون دخی برقاعہ جدیدہ
اختراع اولنہ رق لاجل التجربہ بعض کاتب شاگردانہ او قوتدیرلدقہ اوج
درت ماہ ظرفندہ برسندہ دن زیادہ فارسی او قومش کی کسب
ملکہ ایلش اولدقلرندن بوندن صکرہ ہر بر رشدیہ مکتبہ نیک
او قوتدیرلق اوزرہ ذکر اولنان شاگرد لہ بہر ہفتہ ویریلان
درس ورقہ لری بریرہ جمع اولنہ رق ترتیب و اون باب
اوزرہ تبویب اولنوب تعلیم فارسی تسمیہ قلمشدر

باب اول

مَنْ بِنِ	تَوْ سِن	اَوْ او	مَا بِر	شَمَا سِر	اَيْشَانْ اونلر
بَيْنِ بِنِ	بَتَوْ سَكَا	بَاوُ اَكَا	بِمَا بِرَه	بِشَمَا سِرَه	بَايشَانْ اونلره
مَنْ بِنِ	تَرَا سِنِي	اَوْرَا اَوِي	مَارَا بِرِي	شَمَارَا سِرِي	اَيْشَانْزَا اونلري
أَزْمَنْ بِنْدَنْ	أَزْتَوْ سِنْدَكْ	أَزَاوُ اَوْنِدَنْ	أَزْمَا بِرْدَنْ	أَزْشَمَا سِرْدَنْ	أَزْايشَانْ اونلردن
بَيْنِ بِنِ	بَاتَوْ سِنَكْ اَيْلَه	بَااَوْ اَوْنَكْ اَيْلَه	بَامَا بِرْمْ اَيْلَه	بَاشَمَا سِرْكْ اَيْلَه	بَاايشَانْ اونلر ايله
بَرْمَنْ بِنْمْ اَوْرِيكْ	بَرْتَوْ سِنَكْ اَوْرِيكْ	بَرَاوُ اَوْنَكْ اَوْرِيكْ	بَرْمَا بِرْمْ اَوْرِيكْ	بَرَشَمَا سِرْكْ اَوْرِيكْ	بَرْايشَانْ اونلر اوزر كيه
بِنِ بِنِسْزْ	بِنِ سِنِسْزْ	بِنِ اَوْنِسْزْ	بِنِ بِرِسْزْ	بِنِ سِرِسْزْ	بِنِ اَوْنلر سِرْزْ
بِرَايْ بِنْمْ اَيْچُونْ	بِرَايْ سِنَكْ اَيْچُونْ	بِرَايْ اَوْنَكْ اَيْچُونْ	بِرَايْ بِرْمْ اَيْچُونْ	بِرَايْ سِرْكْ اَيْچُونْ	بِرَايْ اَوْنلر اَيْچُونْ

باب ثانی

زَاة یول	اَسْب آت	پَاي ایاق	دَسْت ال	رُوِي یوز	سَرَّ باش
سَرَّ ایشان اونلرک باشه	سَرَّ شِما سزک باشکز	سَرَّ ما بزم باشمز	سَرَّ او اونلک باشه	سَرَّ تو سنک باشک	سَرَّ مَن بنم باشم
رُوِي ایشان اونلرک یوز	رُوِي شِما سزک یوزکیز	رُوِي ما بزم یوزمز	رُوِي او اونلک یوزک	رُوِي تو سنک یوزک	رُوِي مَن بنم یوزم
دَسْت ایشان اونلرک الی	دَسْت شِما سزک الکر	دَسْت ما بزم المز	دَسْت او اونلک الی	دَسْت تو سنک لک	دَسْت مَن بنم الم
پَاي ایشان اونلرک ایاق	پَاي شِما سزک ایاقکز	پَاي ما بزم ایاقمز	پَاي او اونلک ایاق	پَاي تو سنک ایاقک	پَاي مَن بنم ایاقم
اَسْب ایشان اونلرک آتی	اَسْب شِما سزک آتکز	اَسْب ما بزم آتمز	اَسْب او اونلک آتی	اَسْب تو سنک آتک	اَسْب مَن بنم آتم
زَاة ایشان اونلرک یول	زَاة شِما سزک یولکز	زَاة ما بزم یولمز	زَاة او اونلک یولی	زَاة تو سنک یولک	زَاة مَن بنم یولم
سَرَّ ایشان اونلک ائیک باشی		سَرَّ ایشان سنک ائیک باشه		سَرَّ ایشان بنم ائیک باشی	

سَرَّاسِبِ اِشْتَانْ اونلرك ائتك باشي	سَرَّاسِبِ شَمَّا سزك اتكرك باشي	سَرَّاسِبِ مَا بزم اتمرك باشه
رُوي سَبِ اَوْ اونك ائتك يوزي	رُوي سَبِ تَوْ سزك ائتك يوزي	رُوي سَبِ مَن بزم اتمك يوزي
رُوي سَبِ اِشْتَانْ اونلرك ائتك يوزي	رُوي سَبِ شَمَّا سزك اتكرك يوزي	رُوي سَبِ مَا بزم اتمرك يوزي
پاي سَبِ اَوْ اونك ائتك اياغي	پاي سَبِ تَوْ سزك ائتك اياغي	پاي سَبِ مَن بزم اتمك اياغي
پاي سَبِ اِشْتَانْ اونلرك ائتك اياغي	پاي سَبِ شَمَّا سزك اتكرك اياغي	پاي سَبِ مَا بزم اتمرك اياغي

بَابُ ثَالِثُ

وَقَسُّ عَلَيْهِ الْبَوَاقِي

بَسْرَ اِشْتَانْ اونلرك باشه	بَسْرَ شَمَّا سزك باشكده	بَسْرَ مَا بزم باشمزه	بَسْرَ اَوْ اونك باشه	بَسْرَ تَوْ سزك باشه	بَسْرَ مَن بزم باشمه
بُرُوي اِشْتَانْ اونلرك يوزيه	بُرُوي شَمَّا سزك يوزكده	بُرُوي مَا بزم يوزمزه	بُرُوي اَوْ اونك يوزينه	بُرُوي تَوْ سزك يوزكده	بُرُوي مَن بزم يوزيمه
بَدَسْتِ اِشْتَانْ اونلرك اينه	بَدَسْتِ شَمَّا سزك الكزه	بَدَسْتِ مَا بزم المزه	بَدَسْتِ اَوْ اونك المنه	بَدَسْتِ تَوْ سزك المنه	بَدَسْتِ مَن بزم المنه

سَرِ اِشَارَا اونلرك باشنه	سَرِ شِمَارَا سزك باشكزي	سَرِ مَارَا بزم باشمزي	سَرِ اُورَا اونك باشنه	سَرِ تَرَا سنك باشك	سَرِ حَرَا بزم باشمزي
رُوي ايشانرا اونلرك يوزدن	رُوي شمارا سزك يوزكزي	رُوي مارا بزم يوزمزي	رُوي اورا اونك يوزكزي	رُوي ترا سنك يوزكزي	رُوي حرا بزم يوزمزي
دَسْت ايشانرا اونلرك النه	دَسْت شمارا سزك الكري	دَسْت مارا بزم المزي	دَسْت اورا اونك الني	دَسْت ترا سنك النني	دَسْت حرا بزم المي

الى آخره

اَز سَرَاوُ اونك باشندن	اَز سَرِ تَوُ سنك باشندن	اَز سَرِ مَن بزم باشندن
اَز سَرِ ايشان اونلرك باشندن	اَز سَرِ شِمَا سزك باشكردن	اَز سَرِ مَارَا بزم باشمردن
اَز رُوي او اونك يوزندن	اَز رُوي تَوُ سنك يوزندن	اَز رُوي مَن بزم يوزمدن
اَز رُوي ايشان اونلرك يوزندن	اَز رُوي شِمَا سزك يوزكردن	اَز رُوي مَارَا بزم يوزمردن
اَز دَسْتَاوُ اونك الندن	اَز دَسْتِ تَوُ سنك الندن	اَز دَسْتِ مَن بزم المندن

آزْدَسْتِ مَآ بزم المزدن	آزْدَسْتِ شَمَا سزك الكزدن	آزْدَسْتِ اِيشَان اونلرك الندن
آزْبَايِ مَنْ بنمایاغندن	آزْبَايِ تُو سنك ایاغندن	آزْبَايِ اُو اونك ایاغندن
آزْبَايِ مَا بزم ایاغمزدن	آزْبَايِ شَمَا سزك ایاغکردن	آزْبَايِ اِيشَان اونلرك ایاغندن
بَسْرَاسْبِ مَنْ بزم آتمك باشنه	بَسْرَاسْبِ تُو سنك ائتك باشنه	بَسْرَاسْبِ اُو اونك ائتك باشنه
بَسْرَاسْبِ مَا بزم آتمرك باشنه	بَسْرَاسْبِ شَمَا سزك آتكرك باشنه	بَسْرَاسْبِ اِيشَان اونلرك آتتك باشنه
سَرِاسْبِ مَرَا بزم آتمك باشنه	سَرِاسْبِ تَرَا سنك ائتك باشنه	سَرِاسْبِ اُوْرَا اونك ائتك باشنه
سَرِاسْبِ مَاْرَا بزم آتمرك باشنه	سَرِاسْبِ شَمَارَا سزك آتكرك باشنه	سَرِاسْبِ اِيشَانْرَا اونلرك ائتك باشنه
وقس عليه البواق		بَابُ رَابِع
خَوْبُ كوزل	زِشْتُ چركين	بَهْ ايو
		بَدُ فنا
		سَقِيدُ بياض
		سِيَاةُ قرا

دِرَازِ اوزون	كُونَاهُ قصه	دُورُ اوزاق	تَرْدِيكَ يقيت	بُزْرُكُ بيوك	تَنَكُّ طار
رُويِ خُوبِ كوزل يوز	رُويِ زَشْتِ چركين يوز	رُويِ سَفِيدِ بياض يوز	رُويِ سِيَاهِ قره يوز	رُويِ بُزْرُكِ بيوك يوز	رُويِ دِرَازِ اوزون يوز
دَسْتِ بُزْرُكِ بيوك ال	دَسْتِ كُونَاهِ قصه ال	دَسْتِ سَفِيدِ بياض ال	دَسْتِ سِيَاهِ قره ال	دَسْتِ دِرَازِ اوزون ال	دَسْتِ تَنَكِّ طار ال
سَرِ بُزْرُكِ مَن بزم بيوك باشم	سَرِ بُزْرُكِ تَوُ سنگ بيوك باشك	سَرِ بُزْرُكِ اَوْ اونلك بيوك باشه			
سَرِ بُزْرُكِ مَا بزم بيوك باشمن	سَرِ بُزْرُكِ شَمَا سرك بيوك باشكز	سَرِ بُزْرُكِ اَيْشَانِ اونلك بيوك باشه			
دَسْتِ كُونَاهِ مَن بزم قصه الم	دَسْتِ كُونَاهِ تَوُ سنگ قصه لك	الِ الْآخِرِ			
پَايِ دِرَازِ مَن بزم اوزون اياغم	پَايِ دِرَازِ تَوُ سنگ اوزون اياضك	الِ الْآخِرِ			
اَسْبِ بِلْمَن بزم فنا آتم	اَسْبِ بِلْمَن تَوُ سنگ فنا آنك	الِ الْآخِرِ			
خُوبِست كوزلدر	زَشْتِست چركيندر	تَنَكِّست ايودر	بِلْمَنست فنادر	سَفِيدِست بياضدر	سِيَاهِست قره در

دِرَازِستِ كُوناَهستِ اوزوندر قصه در	دُورِستِ اوزا قدر	زُدِيكِستِ يقيندر	بُرُكِستِ تنگِستِ بيوكدر طاردر
خوبتر دهاز ياده كوزل	بدتر دهاز ياده فنا	سفيدتر دهاز ياده بياض	
سياهتر دهاز ياده قره	دِرَازِتر دهاز ياده اوزون	كُوناَهتر دهاز ياده قصه	
دُورِتر دهاز ياده اوزاق	زُدِيكِتر دهاز ياده يقين	بُرُكِتر دهاز ياده بيوك	
زِشتر دهاز ياده چركين	پِيكتر دهاز ياده ايو	تنگتر دهاز ياده طار	
خوبترست دهاز ياده كوزلدر	بدترست دهاز ياده فنا در	سفيدترست دهاز ياده بياضدر	
سياهترست دهاز ياده قوه در	دِرَازترست دهاز ياده اوزوندر	دُورترست دهاز ياده اوزا قدر	
وقس عليه البواق		باب خامس	
دست من كونا هست بنم الرقصه در	روي او خوبست اونك يوزي كه زلدر	پاي شما درازست سرك ايا عكرا اوزوندر	

سرا و بزرگ است اونك باشی بیوکدر	خانه ایشان نزدیک است اونلرك خانه سی یقیندر	راه مادور است بزم یولمز او زاقدر
پای ما کونا هست بزم یا اغمر قصه در	راه تو نزدیک است سنگ یولك یقیندر	اسب ایشان بدست اونلرك آتی فنادر
دست پدر من کونا هست بزم پدرمک الی قصه در	روی اسب او سیاه است اونك آنك یوزی سیاهد	پای اسب ماد را زست بزم آتمرك ای اغی اوزونلدر
خانه پدر ایشان خوب است اونلرك بابا سنك خانه سی کوزلدر	خانه برادر تو ننگ است سنگ برادرینك خانه سی طازدر	
پای تو از پای مادر از ترست سنگ یاغك بزم یا اغمر دن دهاز یاده اوزونلدر	اسب من از اسب تو خوبتر است بزم آتم سنك آتدن دهاز یاده کوزلدر	
خانه تو از خانه من تنگ تر است سنگ اون بزم او مدن دهاز یاده طازدر	خانه من از خانه تو بزرگ تر است بزم او م سنك اوندن دهاز یاده بیوکدر	
راه خانه من از راه خانه تو دور تر است بزم خانه مک یولی سنك خانه نك یولندن دهاز یاده او زاقدر		
راه خانه پدر من از راه خانه برادر تو نزدیک تر است بزم پدرمک اونك یولی سنك برادرینك اونك یولندن دهاز یاده یقیندر		
راه دور مکتب او از راه نزدیک مکتب ما بهتر است انك مکتبک او زاق یولی بزم مکتبک یقین یولندن دهاز یاده ایودر		

خاتمه بتمك پدري من از خانه بزرگ برادر تو خوبتر است
 بنم پدرمك طاروی سنك برادرينك بيوك اوندن دهها زياده كوئدر

سراسر آسب برادر ما از سر آسب پدر شما بزرگتر است
 بنم برادر فرك آتنگ باشه سرك پدر بزرگ آتنگ باشندن دهها زياده بيوكدر

آسب سفيد پدر ايشان از آسب سياه برادر شما بزرگتر است
 آنرك پدرينك بياض آتني سرك برادر بزرگ سياه آتنگ دهها زياده بيوكدر

پاي آسب سفيد شما از پاي آسب سياه مادر او تر است
 سرك بياض اتكرك اياغني بنم سياه آترك اياغندن دهها زياده كوئدر

باب سادس
 كردن مصداق ايتمك معناه

مصداق	مصداق	مصداق	مصداق	مصداق	مصداق
كردم	كرديد	كردند	كرديم	كرديد	كردند
ايتدي	ايتديكز	ايتديلر	ايتديم	ايتديك	ايتديكز
ميكرد	ميكرديد	ميكردند	ميكرديم	ميكرديد	ميكردند
ايدردى	ايدرديكز	ايدرديلر	ايدرديم	ايدردك	ايدردكز
كرده بود	كرده بوديد	كرده بودند	كرده بوديم	كرده بوديد	كرده بودند
ايتمش ايد	ايتمش ايدكز	ايتمش ايديلر	ايتمش ايدم	ايتمش ايدك	ايتمش ايدكز

مشهور
 فلكا
 فلكا
 فلكا

کرده شد ایدلدی	کرده شد ایدلدیکز	کرده شد ایدلدیلر	کرده شد ایدلدم	کرده شد ایدلدک	کرده شد ایدلدک
-------------------	---------------------	---------------------	-------------------	-------------------	-------------------

ماضی متکسر

کرده ایم ایتمش	کرده اید ایتمش	کرده آند ایتمش	کرده آم ایتمش	کرده بی ایتمسک	کرده ایتمش
میکرده ایم ایدرمش	میکرده اید ایدرمش	میکرده آند ایدرمش	میکرده آم ایدرمش	میکرده بی ایدرمسک	میکرده ایدرمش

ماضی متکسر

حکایت
و الماضی
حکایت
و الماضی

کرده بودم ایتمش	کرده بودی ایتمش	کرده بودت ایتمش	کرده بودم ایتمش	کرده بودت ایتمش	کرده بودت ایتمش
کرده بودم ایتمش	کرده بودت ایتمش	کرده بودت ایتمش	کرده بودت ایتمش	کرده بودت ایتمش	کرده بودت ایتمش

کرده شد ایدلش	کرده شد ایدلش	کرده شد ایدلش	کرده شد ایدلش	کرده شد ایدلش	کرده شد ایدلش
------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

ماضی متکسر

ماضی متکسر مفرد غائبی اکثری است ایله استعمال اولور مثلا کرده و رفت و آمده مقامند کرده است و رفت است و آمده است دیرلر ایتمشدر و کتمشدر

و کلمشدر دیمکدر	فعل مضارع ک أقسامی
-----------------	--------------------

کند اید	کنی ایدرسن	کنم ایدوم	کند ایدرلر	کنید ایدرسکز	کنیم ایدرز
میکند ایدیورل یا خود ایدرل	میکنی ایدیورل یا خود ایدرل	میکم ایدیورسکز یا خود ایدرز	میکد ایدیورسکز یا خود ایدرز	میکید ایدیورسکز یا خود ایدرز	میکیم ایدیورسکز یا خود ایدرز
خواهد کرد ایده جک	خواهی کرد ایده جکسک	خواهم کرد ایده جکم	خواهند کرد ایده جکلر	خواهید کرد ایده جکسر	خواهیم کرد ایده جکر
کرده شوی ایدیلورسن	کرده شوم ایدیلورم	کرده شوند ایدیلورلر	کرده شوید ایدیلورسکز	کرده شوید ایدیلورسکز	کرده شویم ایدیلورسکز
اسم مفعول					
کن ایت	کنی ایتسون	کنم ایدیم	کند ایدیکز	کنید ایتسونلر	کنیم ایدلم
اسم فاعل					
کننده ایدی یا خود ایدن	کننده ایدی یا خود ایدن	کننده ایدی یا خود ایدن	کننده ایدی یا خود ایدن	کننده ایدی یا خود ایدن	کننده ایدی یا خود ایدن
اسم مفعول					
کردگان ایدیلر یا خود ایدیلر	کرده ایدیلش یا خود ایدیلان	کردگان ایدیلر یا خود ایدیلر	کردگان ایدیلر یا خود ایدیلر	کردگان ایدیلر یا خود ایدیلر	کردگان ایدیلر یا خود ایدیلر

اولرینه نون نافیه داخل اولان فعللردر

نگردیم	نگردید	نگردند	نگردم	نگردی	نگرد
ایتمدک	ایتمدیگر	ایتمدیله	ایتمدم	ایتمدک	ایتمدی
نمیکردیم	نمیکردید	نمیکردند	نمیکردم	نمیکردی	نمیکرد
ایتمزدک	ایتمزدیگر	ایتمزدیله	ایتمزدم	ایتمزدک	ایتمزدی
نگرده بودم		نگرده بودی		نگرده بود	
ایتماشایدم		ایتماشایدک		ایتماشایدی	
نگرده بودیم		نگرده بودید		نگرده بودند	
ایتماشایدک		ایتماشایدیگر		ایتماشایدیله	
کرده نشدیم	کرده نشدید	کرده نشدند	کرده نشدم	کرده نشدی	کرده نشد
ایدلمدک	ایدلمدیگر	ایدلمدیله	ایدلدم	ایدلمدک	ایدلمدی

ماضی منقول دخی بوکاقیاس اولنه

نگنیم	نگنید	نگنند	نگنم	نگنی	نگن
ایتمیز	ایتمیزسکر	ایتمیزله	ایتمم	ایتمسن	ایتمز
نمیکنم		نمیکنی		نمیکند	
ایتمیورم یاخوایتم		ایتمیورسن یاخوایتمسن		ایتمیور یاخوایتمز	

نمیکند		نمیکند		نمیکند	
ایتمورز یا خود ایتمیز		ایتمورسگز یا خود ایتمیز		ایتمورلز یا خود ایتمزلر	
خواهند کرد	خواهی کرد	خواهند کرد	خواهم کرد	خواهی کرد	خواهم کرد
ایتمیه جک	ایتمیه جکسک	ایتمیه جکر	ایتمیه جکم	ایتمیه جکسک	ایتمیه جکم
کرده نشود	کرده نشوید	کرده نشوند	کرده نشوم	کرده نشوید	کرده نشوم
ایدلز	ایدلزسک	ایدلزلر	ایدلم	ایدلزسک	ایدلم
مکن	مکنند	مکنم	مکنید	مکنم	مکنید
ایتمه	ایتمی یا خود ایتمسو	ایتم یا خود ایتمیه	ایتمیز	ایتمی یا خود ایتمسو	ایتمیز
نگیم		ناکرده		ناگردگان	
ایتمیز یا خود ایتمیه لم		ایدلما مشن یا خود ایدلمیان		ایدلما مشا یا خود ایدلمیا	
<p>فارسی مصدر لك جمله سی بر منوال محرر کردنه قیاسا تصرفیا ولنه بیلور فقط فارسیه اکثری مضارع قیاس قبول ایلدیکدن تصرفی مراد اولنان مصدر لك اشبور رساله نك باب اشرنه محرر اولدینی وجهله مضارعیدخری مبتدی بر کوسترلك لازمدر و لغت گابارنده داشتن طومتق و دارد طوتاد ایله ترجمه اولنور ایسه زیده محرر جد ولدن معلوم اوله جنی وجهله اصل داشتن کلمه سی مالک اولوق معناسی متضمن اولوب بر شیک موجود اولوب اولدینی کلمه مذکوره نك تصرفیاتیه بیان اولنور</p>					

يَكُ اسْبِ دَارِدَ برآتی وار	يَكُ اسْبِ دَارِي برآنك وار	يَكُ اسْبِ دَارَمَ برآتم وار
يَكُ اسْبِ دَارِنْدَ برآتلی وار	يَكُ اسْبِ دَارِيدَ برآتکز وار	يَكُ اسْبِ دَارِيمَ برآتمزوار
يَكُ اسْبِ دَاشْتِ برآتی وارایدی	يَكُ اسْبِ دَاشْتِ برآنك وارایدی	يَكُ اسْبِ دَاشْتَمَ برآتم وارایدی
يَكُ اسْبِ دَاشْتِنْدَ برآتلی وارایدی	يَكُ اسْبِ دَاشْتِيدَ برآتکز وارایدی	يَكُ اسْبِ دَاشْتِيمَ برآتمزوارایدی
يَكُ اسْبِ نَدَارِدَ برآتی یوق	يَكُ اسْبِ نَدَارِي برآنك یوق	يَكُ اسْبِ نَدَارَمَ برآتم یوق
يَكُ اسْبِ نَدَارِنْدَ برآتلی یوق	يَكُ اسْبِ نَدَارِيدَ برآتکز یوق	يَكُ اسْبِ نَدَارِيمَ برآتمز یوق
يَكُ اسْبِ نَدَاشْتِ برآتی یوق ایدی	يَكُ اسْبِ نَدَاشْتِ برآنك یوق ایدی	يَكُ اسْبِ نَدَاشْتَمَ برآتم یوق ایدی
يَكُ اسْبِ نَدَاشْتِنْدَ برآتلی یوق ایدی	يَكُ اسْبِ نَدَاشْتِيدَ برآتکز یوق ایدی	يَكُ اسْبِ نَدَاشْتِيمَ برآتمز یوق ایدی
بَابُ سَابِعُ		

فارسیه جمع یکی در لودر اگر ذی روح ایسه یعنی جانالی ایسه الف و نون ایله جمع
 اولنور مثلا اسب ات اسبان اتر مرغ قوش مرغان قوشلر
 شیر ارسلان شیران ارسلانردیمک اولدینی کی جانالی دکل ایسه هایلله
 جمع اولنور مثلا شمشیر قلیح شمشیرها قلیحار خانه او خانها
 اولر سنک طاش سنکها طاشردیمک اولدینی کی فقط ها
 ایله جمعلندرم اهل ایرانک لسانلرینه دهها زیاده قولای کلدیکدن شمدی
 ایرانک جانالی اولسون اولسون هر برشی اکثری ها ایله جمع ایدرلر مثلا اسبها
 و مرغها و شیرها اتر و قوشلر و ارسلانلردیمکدر و بعضاً
 مای و شمایی دخی جمع ایدوب ماها و شماها دیرلر بز و سزلر
 دیمک اولور و اگر جمعی مراد اولنان کله ذی روحه دلالت ایدن اسمادن
 اولوب آخرنه هاء رسمیه بولنور ایسه جمعنده هایلی کاف فارسی به تبدیل ایدرلر
 مثلا آمه و رفته و مرده و زنده کله لرینک جمعلرنه آمدگان
 و رفتگان و مردگان و زندگان دیرلر کلانلر و کیدنلر و اولور
 و دیریلردیمکدر و جامه و نامه و لاله مثلوه ایله جمعی
 لازم کلان کله رک دخی کاتبه آخرنه هاء رسمیه رک حذفیه جامها
 و نامه و لاله یا زلمسی موافق قاعده اوله جغنی بعض ارباب
 لغات تحریر ایتمشلر ایسه جام ایله جامه نک و نام ایله نامه نک
 و لال ایله لاله نک جمعلری بیلینده تحریراً فرق بولنمق ایچون

حين كاتبه هاء رسميه لرك بقاسيله جامه ها ونامها و لآله ها
 يالتمقار باب قلم بينده جاري اولان قاعده يه دهاز ياده موافق در
 جام قنح و جامه لباس و نام اسم و نامه مکتوب و کتاب
 و لآل دلسر و لآله مشهور چک معنارينه در م تا ش
 حرفي ضمير بارز متصل اولوب اوخر کلماته لاحق اولور مثلا رُوْمُ
 يُوْرُم و رُوَيْت يُوْرِك و رُوَيْش اوناك يوزي ديمك ايسه ده
 اكثري بونلري دخي اثنای تلفظه جمع ايدوب رُوَيْمان و رُوَيْشان
 و رُوَيْشان دير لکه يوزم و يوزيک و يوزلري ديمکدر
 مثلا پدريک ره يه کندی و کتابکي کيمه و يرد يکزد ديمک محله پلديتات
 بکارفت و کتابنا زا بکه داديد ديرک و اين بو و آن او ديمک
 اولوب بونلري دخي تکله ها ايله و بعضا شعر لره الف و نون
 ايله جمع ايدر مثلا اينها و اينان بونلر و انها و انان اونلر
 ديمکدر و دَر اذات ظرفيد اوائل کلماته داخل اولور مثلا
 دراستا قبول استا قبوله و دَر خانه خاننده و دَر مکتب مکتبه

باب نامن					ديمکدر
شش التي	بش	جهانز درت	سه اوج	دو ايکي	پک ر

هَفَّتْ يَدِي	هَشْت سَكْر	نُه طَقْوَز	دَه اَوْن	يَا زَدَه اَوْن بَر	دُوَا زَدَه اَوْن اِيكِي
سَيَزَدَه اَوْن اَوَج	جِهَارَه اَوْن دَرِت	يَا زَدَه اَوْن بَش	شَا زَدَه اَوْن التِي	هَفَنَه اَوْن يَدِي	هَرَدَه اَوْن سَكْر
تُوَزَدَه اَوْن طَقْوَز	بَيْسْت يَكْرِي	بَيْسْتُ وَيَكْ يَكْرِي بَر	بَيْسْتُ وُدُو يَكْرِي اِيكِي	اِلَى الْآخِرِه اَوْتُوَز	سَه اَوْتُوَز
سَي وَيَكْ اَوْتُوَز بَر	سَه وُدُو اَوْتُوَز اِيكِي	اِلَى الْآخِرِه	جَهْل فَرْق	جَهْل وَيَكْ فَرْق بَر	جَهْل وُدُو فَرْق اِيكِي
بِنَجَاهُ اِلَى	بِنَجَاهُ وَيَكْ اِلَى بَر	بِنَجَاهُ وُدُو اِلَى اِيكِي	اِلَى الْآخِرِه	شَصَّتْ اِلَى التَّمَشِ بَر	شَصَّتْ وَيَكْ اِلَى التَّمَشِ بَر
شَصَّتْ وُدُو اِلَى التَّمَشِ اِيكِي	اِلَى الْآخِرِه	هَفَنَادُ وَيَكْ يَتَّمَشِ بَر	هَفَنَادُ وَيَكْ يَتَّمَشِ اِيكِي	اِلَى الْآخِرِه	اِلَى الْآخِرِه
هَشْتَادُ سَكْسَانَ	هَشْتَادُ وَيَكْ سَكْسَانَ بَر	هَشْتَادُ وُدُو سَكْسَانَ اِيكِي	اِلَى الْآخِرِه	تُوَدُ طَقْسَانَ	تُوَدُ وَيَكْ طَقْسَانَ بَر
تُوَدُ وُدُو طَقْسَانَ اِيكِي	اِلَى الْآخِرِه	صَدُ وَيَكْ يُوَزُ	صَدُ وَيَكْ يُوَزُ بَش	صَدُ وُدُو يُوَزُونَ اِيكِي	صَدُ وُدُو يُوَزُونَ اِيكِي
صَدُ وَيَكْ يُوَزُ اِلَى	دُو بَيْسْت اِيكِيوز	دُو صَدُ اِيكِيوز	سَبِي صَدُ اَوچِيوز	جِهَارُ صَدُ دَرِتِيوز	جِهَارُ صَدُ دَرِتِيوز

هزار بیک	نصد طقوز یوز	هشتصد سکر یوز	هفتصد یدیوز	ششصد التیوز	پانصد بشیوز
چهار هزار درتیک	سه هزار اوجیک	دو هزار ایکی بیک	هزار و پانصد بیک بشیوز	هزار و صد و پنجاه بیک یوز الی	
ده هزار اون بیک	نه هزار طقوز بیک	هشتم هزار سکر بیک	هفتم هزار یدی بیک	ششم هزار التی بیک	پنجم هزار بشیک
عاشد وقس	دو صد هزار ایکیوز بیک	صد هزار یوز بیک	پنجاه هزار الی بیک	سی هزار اوتوز بیک	بلیست هزار یکرمی بیک
چهارم دردیجی	سیم اوجیجی	دوم ایکجی	یکم برنجی	نخست ابتدا کی و اولک	نخست ابتدا و اولکی
دهم اونجی	نهم طقوزجی	هشتم سکرجی	هفتم یدیجی	ششم التیجی	پنجم بشیجی
بلیستم یکرمیجی	پانزدهم اون بشیجی	چهاردهم اون دردیجی	سیزدهم اون اوجیجی	دوازدهم اون ایکجی	بازدهم اون برنجی
این چندست بو قاجدر	چندم قاججی	چند قاج	سه و پنجم اوتوز بشیجی	سیوم اوتوزجی	بلیست و پنجم یکرمی بشیجی
چند کتاب داری قاج کتابک وار	چند خانه داری قاج اوک وار				ماهیه تو چندست سنک آیلغک قاجدر

رُوز کون	امِروُز بوکون	دِیروُز دون	پِریروُز دها اولکی کون
پیش از چهار رُوز درت کون اول	پیش از پنج رُوز بش کون اول	فَرْدَا یارین	پِس فَرْدَا اوبرکون
پَسْتَرین فَرْدَا دها اوبرکون	بَعْدَ از چهار رُوز درت کون صکره	بَعْدَ از پنج رُوز بش کون صکره	
شَب کیجه	امِشَب بوکیجه	دِی شَب دولکیجه	پِس پِری شَب دها اولکی کیجه
فَرْدَاشَب یارین کیجه	پِس فَرْدَاشَب اوبرکیجه	پَسْتَرین فَرْدَاشَب دها اوبرکیجه	مَآه آی
مَآه کَدَشْتَه کچن آی	مَآه آيِنْتَه کله جک آی	بَعْدَ از یک مَآه برای صکره	بَعْدَ از ده مَآه اون آی صکره
پَارِسَان کچن بیل	پِیَارَسَال اولکی بیل	سَال آيِنْتَه کله جک بیل	بَعْدَ از یک سَال بیل صکره
		بَعْدَ از ده سَال بیل صکره	بَعْدَ از صد سَال بیل صکره

باب تاسع

بویا بد بند بند بعض لزوملی اعتدلتحریر اولنوب بعده استخراج معانیده
ملکه حاصل اولق اوزره هر بندده یازیلان لغتک محل استعالمترین

مبین ترجمه سیله برابر مناسب عباره لرحیر و علاوه قلمشدر

چنه	که	کلام	کجا	اینجا	انجا
نه	کیم	قغی	زیه	بوراه	اورا
پدرتان بشما چه گفت		از من توجه خبر برزند		امروز در خانه چه کار داری	
پدر بیکر سزه نه سواد		بندن سکانه خبر کور دیلر		بوکون اوده نه ایشکر وار	
دی روز برای چه کار در خانه ماندی			چه سبب از اینجا رفتی		
دون نه ایش ایچون اوده قالدک			نه سبیه مینی بورادن کتدک		
چرا با من دوست نمیشوید			پر روز بخانه شما که آمد		
ایچون بنم ایله دوست اولیور سکر			اولکی کون سزک او بیکزه کیم کلدی		
این سخن را از که شنیدی			برای کیه اینجا آمدی		
بوسوزی کیمدن ایشتدک			کیم ایچون بورایه کلدک		
امشب با کی نشستی			اسب تو کدماست		
بوکیجه کیم ایله او طور دک			سنگ آتک قغیسیدر		
خانه ایشان دز کدما طرفست			از کدما راه آمدی		
اونلرک اوی قغی طرفده در			قغی بولدن کلدک		
ازین دو اسب کدما را میخواهید			فردا کجا خواهی رفت		
بوا یکی آتدن قغیسنی استرسک			یارین زه بیکزه چکسک		
خانه برادر تان کجاست			اینها از کجا میآیند		
برادر بیکرک اوی زه در			بویلز زه دن کور لر		

<p>از اینجا تا اینجا بیابان نشین اورادن بورایه کل اوطور</p>		<p>از اینجا تا اینجا مرو بورادن اورایه کته</p>	
<p>سالف الذکر چه وَكِه کله لرینه است لفظ داخل اولدقه آخر لردن هالرحذف واست لفظنک دخی هزه سی یا به قبله چیت و کیت دیر که نَدَر و کیمدر دیمک اولور و کجا و اینجا و آنجا کله لرینه بالا قضا داخل اولان ب و دَر حرف پنی اکد استعمالده حذف ایدرر مثلا بگجا و دَر کجاست یرنه کجا و کجاست دیر که زه به وزه ده در دیمک اولور و با اینجا و در آنجا دینیه جک محله كذلك اینجا و آنجا دیمک ایله اکفا ایدرر بورایه و بوراده و اورایه و اوراده دیمک معنارینی شاملد</p>			
<p>پیش کیرو و صکره و آرد</p>		<p>پیش ایلرو و اوک و مقدم</p>	
<p>کم نقصان</p>	<p>پیش زیاده</p>	<p>بالا یوقارو</p>	<p>پایین اشاغی</p>
<p>و پیش اسنادش بادب نشیند و خواجسته سنک اوکنده ادب ایله اوطور</p>		<p>طغی حاقیل پیش از همه بکتب می آید عقلی جو جی جمله دن مقدم مکنه کلور</p>	

وَسَعَىٰ مِيكُنْدُ وِدْرَسِ خُوْدَرَا پِيَش مِي بَرَد

وسعی ایدر وکند و درسی ایلر و کتور یعنی ایلر و لتور

و بَدْرَسِ دِقَّتِ نَحِي كُنْدُ

طِفْلِ بِي عَقْلِ نِيَسْ اَزْ هَمَّ مَكْتَبِ مِي اِيْدُ

و در سه دقت ایتمز

عقلسز چو جوق جمله در نص کره مکتبه کلور

هَرَكِيه دَانَا بُود بَا لَا مِي نَشِيْنِد

وَ اَزْ رَفِيْقَانِش نِيَسْ مِي مَانْدُ

هر کیم عاقل اوله یوقار و او طورر

و رفیقانیدن کیر و قالور

هَرَكِيه عَمَلِش پِيَش سَت

وَ هَرَكِيه جَاهِلِسْت دَر اِيْپِيْنِ مِي مَانْدُ

هر کیم که عملی زیاده در

و هر کیم که جاهل در اشاعیده قالور

وَ هَرَكِيه سَعِيْش كَم سَت عَمَلِش هَكْسْت

قَدْرِش هَم پِيَش سَت

و هر کیم که سعی آذر علیده آذر

قدرید زیاده در

بَابُ عَاشِر

بویا باین مضار علیله برابر بعض مصادر فارسیه تخییر اولنوب

زیر لیته معنای دیدنی ترقیم اولنمشدر

مصدر	مضارع	مصدر	مضارع	مصدر	مضارع
حرف الالف					
ارامد دگنور	ارامیدن دگنمک	اراید ترین ایدر	اراستن ترین ایتک		
ازمودن تجربه ایتک	ازماید تجربه ایدر	آسودن راحت ایدر	آسودن راحت ایتک	آشامد ایچسر	آشامیدن ایچمک
افئادن دوشمک	افئد دوشر	آفروزد شعله لندیر	آفروختن شعله لندر	آفریند یرادر	آفریدن یراتمق
آفروندن ارتق وارتر	آفراید ارتروارتر	آفشاندن صاچار	آفشاندن صاچمق	آفکند دوشور	آفکندن دوشورمک
آلودن بولاشدر	الاید بولاشدیر	آمدن کلمک	آید کلور	آموزد اوگرنور	آموزدن اوگرنمک
حرف الباء					
ایمختن قارشدر	امیزد قارشدیر			بارد یغار	باریدن یغور یاغمق
بازی کردن اوینامق	بازی کند اوینار	پاشیدن صاچمق	پاشد صاچار	بافد طوقور	بافتن طوقومق
پختن پشورمک	پزد پشور	بخشیدن بغشلق	بخشد بغشدر	پزید قبول ایدر	پزیدن قبول ایتک

مصدر	مضارع	مصدر	مضارع	مصدر	مضارع
پرسیدن	پرسند	برگشتن	برگردند	پرسیدن	پرسند
صومراق	صومرا	گروودنمک	گروودوز	صومراق	صومرا
پروزدن	پروزد	پریدن	پرند	پروزدن	پروزد
بسلک	بسل	اوچق	اوچار	بسلک	بسل
گورمک	گورم	بسن	بسنند	گورمک	گورم
بکورمک	بکور	بخلق	بخلقند	بکورمک	بکور
پنداشتن	پندارد	بودن	بود	پنداشتن	پندارد
ظن ایتک	ظن ایدر	اولوق	اولور	ظن ایتک	ظن ایدر
پوسیدن	پوسد	حرف کتاء		پوسیدن	پوسد
اوبمک	اوسر			اوبمک	اوسر
توانستن	تواند	حرف ایچم		توانستن	تواند
قادر اولوق	قادر اولور			قادر اولوق	قادر اولور
جستن	جويد	جئیدن	جئند	جستن	جويد
ارامق	ارار	قلدار	قلدامق	ارامق	ارار
خواستن	خواهد	خواستن	خواهد	خواستن	خواهد
استمک	استر	اویور	اویومق	استمک	استر
حرف الحاء					

مصدر	مضارع	مصدر	مضارع	مصدر	مضارع
خواندن	خوانند	خرامیدن	خرامند	خوردن	خورند
او قومق	او قور	صانمق	صانور	یر	
حرف اللام					
دانستن	دانند	دردیدن	دردند	دریافتن	دریابند
بلك	بلور	یرتمق	یرتر	اکلامق	اکلار
دزدیدن	دزدند	ظاهرولمق	ظاهرولور	دویدن	دویدند
چالمق	چالار			قوشمق	قوشار
حرف الراء					
دوختن	دووزند	دویدن	دویدند		
دیكك	دیكر	کورمك	کورمك		
زانندن	زانند	رسیدن	رسند	ربودن	ربایند
سورمك	سورر	ایرشمك	ایریشور	قابمق	قاپار
رفتن	روبدند	رستن	رستند	رفتن	رفند
سوپورمك	سوپورر	بتمك	بتر	کتمك	کیدر
رمیدن	رمند	رنجیدن	رنجند	رنجیدن	رنزند
اورمك	اورر	انجتمك	انجور	دومك	دوگر

مصدر	مضارع	مصدر	مضارع	مصدر	مضارع
حرف الزاء					
ساختن	سازد	سُودَنْ	سُودَنْ	سُوختن	سوزد
یا بقم	یا پار	مدح ایتمک	مدح ایدر	یا بقم و یا بقم	ینار و یقار
سَوکند خورد	سَوکند خورد	سیر شدن	سیر شود	حرف الشین	
یمین ایتمک	یمین ایدر	طویق	طویار	حرف الهمزة	
یشافتن	یشابد	شُدَنْ	شُودْ	شستن	شوید
عجله ایتمک	عجله ایدر	اولق	اولور	یقماق	یقار
شکستن	شکند	شناختن	شناسد	شمردن	شمارد
قرق	قرار	طایبق	طاز	صایمق	صایار
حرف الفاء					
فرمودن	فرماید	فَرَسُودَنْ	فَرَسُودَنْ	فرستادن	فرستد
بیورمق	بیور	اسکیمک	اسکر	کوندرمک	کوندر
فرمودن	فرماید	فریفتن	فریبد	فرهیدن	فرهد
صیق	صیقار	الدامق	الدادر	اکلامق	اکلار
فشدن	فشارد	حرف کاف و الکاف		کاستن	کاهد
صیق	صیقار			اکسک	اکسلور

مصدر	مضارع	مصدر	مضارع	مصدر	مضارع
نُوشِتَان	نُوشِيدَن	نُوشِيدَن	نُوشِيدَن	نُوشِيدَن	نُوشِيدَن
یا زَمَق	یا زَار	یا چَر	یا چَر	یا چَر	یا چَر
حرف الواو			وَزِيدَن	وَزِيدَن	وَزِيدَن
حرف الیاء			وَزَد	وَزَد	وَزَد
هَرَسِيدَن	هَرَسِيدَن	هَرَسِيدَن	هَرَسِيدَن	هَرَسِيدَن	هَرَسِيدَن
قور قورق	قور قورق	قور قورق	قور قورق	قور قورق	قور قورق
حرف الهاء			یَافَتَن	یَافَتَن	یَافَتَن
حرف الیاء			یَافَتَن	یَافَتَن	یَافَتَن

اشور ساله فارسیه حروف معانیك استعانت و افعالك بصرفیاتیه
 قواعد سائر نك اجر استه ملكه و رسوخ حاصل اولوق اوزره اطفال لچوت
 ترتیب اولتمش ایسه ده فقط خواجه افندیلر شاکردله و بالکور ساله ده
 محرر درسی تعریف ایله اکثفا یتیمو دائما خارجند ختی او قوتدیغی درسه
 مناسب مثاللر کتور مک و گاه لفظدن معنایی و گاه معنادن لفظ
 سؤال ایدرک و الحاصل او قوتدیغی قاعده نك عملیاتی اجر ایستدر مک و
 درسی کوزل از ریلینجه کچما مک و باب عاشره محتر و مصدر لرک
 دخی صیغه لرینی چکدیروب بللتمک لازمدر

۱۲۹۱
 محمد

